

EXAMINAREA ACTIVITĂȚII SISTEMULUI INSTITUȚIONAL AL UNIUNII EUROPENE – PROVOCĂRI ȘI OPORTUNITĂȚI

Cătălina COADĂ

Universitatea Tehnică a Moldovei,
Facultatea Inginerie Economică și Business,
Departamentul Economie și Management, grupa EAI-193M
mun. Chișinău, Republica Moldova
coadecatalina@mail.ru

Rezumat. UE beneficiază de un cadru instituțional unic în lume. Elaborarea și adoptarea legislației europene implică 3 instituții: Parlamentul European, care îi reprezintă pe cetățenii UE și este ales direct de către aceștia; Consiliul Uniunii Europene, care reprezintă statele membre și Comisia Europeană care reprezintă interesele Uniunii în ansamblu. Împreună, aceste trei instituții elaborează politicile și legislația care se aplică în toată Uniunea, prin intermediul “procedurii legislative ordinare”. În principiu, Comisia propune acte legislative, iar Parlamentul și Consiliul le adoptă. Ulterior, Comisia și statele membre le implementează, iar Comisia trebuie să se asigure că legislația europeană este corect aplicată. Astfel, în linii generale, Uniunea Europeană funcționează printr-un sistem de instituții supranaționale independente și interguvernamentale care iau decizii prin negociere între statele membre.

Cuvinte cheie: instituții, Brexit, buget, funcții, priorități, politici.

Introducere

În prezent, Uniunea Europeană grupează 27 de state membre și are instituții și organisme cu caracteristici supranaționale și interguvernamentale. Țările membre rămân națiuni independente, dar își pun în comun suveranitatea lor pentru a obține mai multă putere economică și influență pe plan mondial, o putere la care nu ar fi putut ajunge niciuna dintre ele separat. Statele își delegă o parte din puterea lor de decizie către instituțiile europene, pe care le-au creat de comun acord, astfel încât deciziile luate la nivel european să fie democratice, ținând cont de interesele tuturor țărilor.

Tratatul de la Lisabona nu a schimbat fundamental structura instituțională a Uniunii, care se bazează, în continuare, pe triumghiul: Parlamentul European (reprezintă cetățenii), Consiliul (reprezintă guvernele), Comisia Europeană, care este organismul ce apără, în mod tradițional, interesele comunitare ale UE. La acest „triumghi instituțional”, se mai alătură și ale instituții. Cu toate acestea, Tratatul a introdus câteva elemente noi, menite să amelioreze eficiența, coerența și transparența instituțiilor, astfel, încât acestea să poată răspundă mai bine exigențelor cetățenilor europeni.

Principalele instituții ale Uniunii Europene

Consiliul European are rolul de a defini direcția politică generală și prioritățile Uniunii Europene [6]. Este format din șefii de stat și de guvern ai țărilor UE, președintele Consiliului European, președintele Comisiei Europene. Consiliul European se reunește, de obicei, la Bruxelles, în clădirea Justus Lipsius. La 2 iulie 2019, liderii UE l-au ales pe Charles Michel în funcția de președinte al Consiliului European. Acesta și-a preluat funcția la 1 decembrie 2019. Președintele conduce reuniunile Consiliului European și impulsionează lucrările instituției. În cadrul reuniunii de la Bruxelles din 20 iunie 2019, Consiliul European a convenit asupra agendei pentru UE 2019-2024. Agenda se axează pe patru priorități principale: protejarea cetățenilor și a libertăților; dezvoltarea unei baze economice solide și plină de vitalitate; construirea unei Europe verzi, echitabile, sociale și neutre din punctul de vedere al impactului asupra climei și promovarea intereselor și valorilor europene pe scena mondială [6]. În temeiul articolului 68 din Tratatul

privind funcționarea UE, Consiliul European este responsabil pentru definirea orientărilor strategice pentru spațiul de libertate, securitate și justiție. La Conferința de presă a președintelui Michel și a președintei von der Leyen din 21 februarie 2020 s-a discutat despre bugetul pe termen lung al Uniunii Europene pentru perioada 2021-2027. Principalele mize ale discuției au fost: dimensiunea globală; volumele principalelor domenii de politică; finanțarea, inclusiv venituri și corecții; condiționalitățile și stimulentele. Președintele Charles Michel îi va consulta pe liderii UE cu privire la modul de avansare a lucrărilor.

Consiliul UE este una dintre instituțiile decizionale centrale ale Uniunii Europene și dispune de competențe legislative și executive importante [1]. Fiecare stat membru al UE deține președinția prin rotație, pe o perioadă de 6 luni. De la 1 ianuarie – 30 iunie 2020 președinția Consiliului UE o deține Croația. Aceasta este prima președinție a Consiliului deținută de Croația de la aderarea sa la UE în 2013. Programul președinției se axează pe patru domenii principale: o Europă care se dezvoltă; o Europă care unește; o Europă care protejează; o Europă influentă. Atribuțiile Consiliului sunt: negocierea și adoptarea legislației UE, împreună cu Parlamentul European, pe baza propunerilor înaintate de Comisia Europeană; coordonarea politicilor țărilor UE; elaborarea politicii externe și de securitate a UE, plecând de la orientările Consiliului European; încheierea acordurilor între UE și alte țări sau organizații internaționale; adoptarea bugetului anual al UE, în colaborare cu Parlamentul European.

Comisia Europeană este una dintre principalele instituții ale Uniunii Europene înființate în 1958. Ea propune acte legislative și gestionează punerea în aplicare a politicilor europene și modul în care sunt cheltuite fondurile europene. Cei 27 de comisari, câte unul din fiecare stat membru, trasează direcțiile politice ale Comisiei pe durata mandatului lor de 5 ani. Fiecărui comisar îi este atribuită, de către președinte, responsabilitatea pentru unul sau mai multe domenii de acțiune. Pentru perioada 2019-2024, președintele Comisiei Europene este Ursula von der Leyen. Președintele definește direcția politică generală a Comisiei, ceea ce le permite apoi comisarilor să stabilească obiectivele strategice și să elaboreze programul anual de lucru. Comisia Europeană definește șase priorități pentru 2019-2024: pactul ecologic european; o economie în serviciul cetățenilor; o Europă pregătită pentru era digitală; promovarea modului nostru de viață european; o Europă mai puternică pe plan internațional; un nou elan pentru democrația europeană. Transformarea Europei în primul continent neutru din punct de vedere climatic până în 2050 este cea mai mare provocare și oportunitate a UE. Pentru a reuși acest lucru, Comisia Europeană a prezentat Pactul ecologic european, cel mai ambițios pachet de măsuri care ar trebui să le permită cetățenilor și întreprinderilor din Europa să beneficieze de tranziția către o economie verde și durabilă. O altă preocupare este dezvoltarea unui nou parteneriat cu Regatul Unit care a părăsit Uniunea Europeană la 31 ianuarie 2020. Perioada de tranziție se va încheia la 31 decembrie 2020, până atunci neschimbându-se nimic pentru cetățenii, consumatorii, întreprinderile, investitorii, studenții și cercetătorii din UE și Regatul Unit.

Parlamentul European este una dintre principalele instituții europene cu puteri legislative, alături de Consiliul Uniunii Europene [1]. Parlamentul European este singurul organ al UE ales în mod direct și una dintre cele mai mari adunări democratice la nivel mondial [1]. Numărul deputaților din fiecare țară este, în principiu, proporțional cu populația sa, dar în practică se aplică sistemul „proporționalității degresive”: nicio țară nu poate avea mai puțin de 6 parlamentari sau mai mult de 96, iar numărul total al acestora nu poate depăși 705 (704 plus președintele) [6]. Deputații sunt aleși din cinci în cinci ani de către alegătorii din cele 27 de state membre. Cele mai recente alegeri au avut loc în mai 2019. Conform surselor analizate, la plecarea Regatului Unit din Uniunea Europeană numărul deputaților europeni se modifică de la 751 la 705. Cei mai mulți deputați îi revin Germaniei (96), urmată de Franța (79) și Italia (76). Conform echilibrului de gen al deputaților europeni în funcție de ani se observă o creștere a deputaților femei de la 16% în anul 1979 la 41% în anul 2019. Parlamentul are trei roluri principale: legislativ (adoaptă legislația UE); de control (exercită control democratic asupra tuturor instituțiilor UE) și bugetar (stabilește bugetul UE, împreună cu Consiliul). La 21 februarie 2020, președintele Parlamentului European, David Sassoli, a vorbit liderilor UE, la începutul unui summit european al cărui obiectiv este ajungerea

la un acord între statele membre cu privire la următorul buget pe termen lung al Uniunii Europene. Acest buget, care va acoperi perioada 2021-2027, va fi primul după retragerea Regatului Unit din Uniunea Europeană, un contribuitor important care va lăsa o gaură de până la 13 miliarde de euro anual. Prima și cea mai urgentă provocare pentru care Uniunea are nevoie de mijloace necesare majore este schimbarea climatică, dorindu-se ca Europa să devină primul continent neutru în materie de carbon până în 2050. Alte provocări importante cu care se confruntă regiunea sunt Brexitul, digitalizarea, sporirea inegalităților din societate etc. Pentru 2021-2027, Parlamentul European pledează pentru venituri mai importante, mai ales prin majorarea contribuției statelor membre la 1,3% din venitul național brut al UE-27 (fără Marea Britanie), adică 1.324,1 miliarde de euro (calculat la prețurile din 2018). În schimb, proiectul prezentat de Comisia Europeană, în primăvară, propune un plafon ceva mai scăzut, de 1,1%. În conformitate cu ultimele știri analizate, deputații europeni de la Comisia pentru mediu și sănătate publică discută despre coronavirus și felul în care Uniunea Europeană și statele membre abordează situația. Astfel, se așteaptă finanțarea mecanismului de protecție civilă al UE, care ajută țările Uniunii să facă față crizelor, inclusiv celor legate de sănătate.

Concluzii

Uniunea Europeană face în continuare eforturi pentru ca instituțiile sale să fie mai transparente și democratice. Deciziile sunt luate în cel mai transparent mod posibil și luând în considerare interesele cetățenilor. Parlamentul European, ai cărui membri sunt aleși prin vot direct a fost investit cu noi prerogative, iar parlamentele naționale joacă un rol important, participând la procesul decizional alături de instituțiile europene. UE respectă și principiul democrației reprezentative: cetățenii săi sunt reprezentați direct la nivelul Uniunii în Parlamentul European, în timp ce statele membre sunt reprezentate în Consiliul European și în Consiliul Uniunii Europene. Prin instituțiile sale, UE joacă un rol important la nivel diplomatic și face eforturi pentru a promova stabilitatea, securitatea, democrația, libertățile fundamentale și statul de drept la nivel internațional.

Mulțumiri. Aduc sincere mulțumiri titularilor cursului de „Managementul strategic al dezvoltării industriale durabile în contextul integrării europene I” conf. univ., dr. R. Ciloci și conf. univ., dr. C. Crucerescu precum și Proiectului Erasmus+ — Jean Monnet EU4SID pentru oportunitatea de a studia și a conștientiza importanța dezvoltării durabile și alinierii Republicii Moldova la politicile Uniunii Europene.

Referințe

Cărți:

1. R. Crudu, B. Chistruga, L. Dodu – Gugea [et. al.]. *Economie Mondială și Integrare Europeană: [pentru uzul studenților]*. Chișinău: ASEM, 2016.
2. Rodica Crudu. *Integrare economică și economia Uniunii Europene*. Chișinău: ASEM, 2015.
3. V. Bârdan. *Integrare economică și economie europeană (Note de curs)*. Chișinău: Editura „Tehnica-UTM”, 2014.
4. Pascariu Gabriela Carmen, Frunză Ramona, Alupului Ciprian. *Uniunea Europeană, guvernare globală și dezvoltare durabilă*. Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2011.
5. Pascariu Gabriela Carmen, Frunză Ramona, Alupului Ciprian. *Politici europene privind dezvoltarea mediului de afaceri*, Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2010.

Referințe web:

6. Jurnalul Oficial al Uniunii Europene [online]. Disponibil: https://europa.eu/european-union/documents-publications/official-documents_ro